

4.6.2020 Dnro 35/2020

1/2

kirjaamo@minedu.fi
oppivelvollisuus@minedu.fi

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuuden korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittamisestä. Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen.

MTK on ollut mukana oppivelvollisuuslakia valmistelevassa seurantaryhmässä. MTK pitää valitettavana, että seurantaryhmässä ei ole käsitelty perusteellisesti kertaakaan nyt lausunnolla olevaa lakipakettia yksityiskohtaisesti.

Esityksessä ehdotetaan oppivelvollisuuden laajentamista koskemaan perusopetuksen jälkeistä toisen asteen koulutusta siihen asti, kun henkilö täyttää 18 vuotta. Perusopetuksen jälkeen oppivelvollisuutta suoritettaisiin lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa tai perusopetuksen jälkeisissä erilaisissa nivelvaiheen koulutuksissa. Oppivelvollisella olisi perusopetuksen päättymisen jälkeen hakeutumisvelvollisuus toisen asteen koulutukseen. Koulumatkoja esitetään maksuttomiksi yli viiden kilometrin osalta.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä oppivelvollisen asuinkunnalle ehdotetaan uusia oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuita, joilla vahvistettaisiin alle 18-vuotiaan nuoren saamaa ohjausta ja tukea erityisesti koulutukseen hakeutumisvaiheessa ja mahdollisissa keskeyttämistilanteissa.

Uudistuksen taustalla oleva haaste on sinällään kannatettava, mutta uudistukseen liittyy monia ongelmia, jotka ovat erityisesti taloudelliselta näkökulmaltaan puutteellisesti valmisteltu ja kestävämpiä. Tästä seuraa, että mittava uudistus ei kohdennu tehokkaasti siihen, mihin se on alun perin suunniteltu eli syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

Viime vuosina tehdyt leikkaukset ovat suurentaneet ryhmäkokoja ja vähentäneet lähiopetuksen määrää. Maaseutuyrittäjät ovat viestineet, että opiskelijat eivät omaa riittäviä valmiuksia tullessaan työpaikoille oppimaan. Resursseja tulisikin kohdentaa oppilaitoksien opetusmaatiloille, jotta perustaidot ennen työpaikalla tapahtuvaa oppimista olisivat riittävän hyvällä tasolla.

MTK on huolestunut erityisesti kustannusten korvausperusteesta. Koulutuksenjärjestäjille tehdyn kyselyn mukaan lukion tutkintokohtainen kustannus oli 1822 euroa ja vastaava ammatillisen koulutuksen tutkintokohtainen kustannus oli 707 euroa. Alhainen ammatillisen koulutuksen kustannus selvitys viittaa siihen, että koulutuksenjärjestäjät eivät ole ottaneet huomioon kaikkia korvattavia kustannuksia. Uusi oppivelvollisuuslaki korvaa oppikirjat ja -materiaalit 20 ikävuoteen saakka. Lukion kustannus muodostuu pääosin kirjoista, joista tulee ilmaisia. Luonnonvara-alan haasteena on, että oppikirjoja ei ole ja/tai niitä ei tuoteta niin nopeasti kuin asiat uusiutuvat.

Luonnonvara-ala on ammatillisen koulutuksen kalleinta koulutusta. MTK on huolestunut, miten päätetään alakohtaisesti, mitkä oppimateriaalit kuuluvat maksuttomaan tutkinto-oikeuteen ja mitkä eivät. Jo nyt koulutuksen järjestäjien välillä on eroja korvaamiskäytännöissä. Tällaisia korvattavia kustannuksia tulevat olemaan esimerkiksi traktorinajokortti ja riippuen opintojen suuntautumisesta myös kuorma-autokortti.

- **Uudistus on kallis ja resurssien kohdentaminen pitää perustua todellisiin kustannuksiin myös kalliiden alojen, kuten luonnonvara-alan osalta.**
- **Uudistus on tehty liian nopealla aikataululla ja sitä tulisi lykätä.**
- **Uudistuksessa korvataan mittavasti oppimateriaaleja, mutta se ei poista todellista ongelmaa niiltä aloilta (luonnonvara-ala), joissa oppimateriaalituotantoa ei edes kaikilta osin ole tai oppimateriaalit eivät uudistu riittävän nopeasti.**
-

Helsingissä 4.6. 2020

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Jyrki Wallin
toiminnanjohtaja

Susanna Aro
koulutusjohtaja